

Ole Togeby
Aarhus Universitet (emer.)
ole.togeby@gmail.com

Tegnets multimodale syntaks

Ib Ulbæk
Københavns Universitet
ibu@hum.ku.dk

Peter Widell
Aarhus Universitet
norwidell@cc.au.dk

Forpligtelsen

Sten Vikner
Aarhus Universitet
sten.vikner@cc.au.dk

Ditte Zachariassen
Aarhus Universitet
diza@cc.au.dk

Et nyt prosodisk træk i
Vestaaarhusiansk

Jens Sand Østergaard
ekstern lektor
jens.sand.oestergaard@gmail.com

Løfter, trusler og råd – en taksonomi
for betingelsessætningers indirekte
talehandling

Om danske nominelle *sted*-adverbia-
ler i dansk – med udgangspunkt i
Barrie & Yoo (2017) (sammen med
Michael Nguyen)

Yonatan Goldshtein, Inger Schoonderbeek Hansen
og Tina Thode Hougaard (udg.):
17. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog, Århus 2018

Sport i en leksikografisk kontekst: Brugernes behov for hjælp til at forstå, vide og handle

En analyse af Dansk Sportsleksikon (1944-45)

Heidi Agerbo
Aarhus Universitet

1. Introduktion

Denne artikel præsenterer en analyse af *Dansk Sportsleksikon* (1944-45) (fremover: *DaSp*), der er et af få leksikografiske opslagsværker på dansk inden for sport. Agerbo (2016) kommenterer på dette opslagsværk som en del af en større funktionsbaseret analyse af danske og engelsksprogede sportsordbøger, men i indeværende artikel vil der blive dykket mere detaljeret ned i dets indhold. Dette opslagsværk er interessant, fordi det fra et funktionsteoretisk synspunkt kan tilskrives nogle funktioner, der afviger fra både tidligere og efterfølgende danske sportsopslagsværker. Ligesom Tarp og Bothma (2013) i deres analyse af Malachy Postlethwayts *Universal Dictionary of Trade and Commerce* (1751-55) konkluderer, at denne samt mange andre ordbøger fra oplysningstiden formår at imødekomme brugernes multifacetterede behov, så kan det samme konkluderes for *DaSp*: det er et værktøj, hvormed man har evnet at imødekomme forskellige typer af brugeres forskellige typer af behov i forskellige typer af situationer. Værktøjet forsøger ikke blot at beskrive ord, men også at udbrede viden(skab) og at instruere folk i at udføre handlinger inden for en lang række aktiviteter. Der er klart punkter, hvor dette værktøj kunne forbedres, og mange af forklaringerne er forældede (fx

beskrivelserne af opslagsordene *Maalmandshandske*¹ og *Haandbold*²) eller med nutidens øjne uacceptable (fx kommentaren til et foto tilknyttet opslagsordet *Boksning*, hvor der står, at ”Afslutningen paa den dramatiske Kamp mellem Negeren Joe Louis, Verdensmester i Sværvægt, og Max Baer [...]”), men nogle af de principper, som *DaSp* bygger på, kan tjene som inspiration til udarbejdelse af fremtidige værktøjer inden for sportsområdet, især når disse kombineres med moderne informationsteknologi.

Det bør indledningsvist nævnes, at jeg anvender en bred forståelse af *ordbog*, som bygger på denne terms definition i *Nordisk Leksikografisk Ordbok* (Bergenholtz et al. 1997:197):

[...] Som ordbøger regnes vanligvis også opslagsverk som er ment å gi informasjon både om språket og om fenomener i verden utenfor språket (allordbøker, også kalt encyclopediske ordbøker). Til ordbøger regnes i *NLO* også opslagsverk som særlig er ment å gi opplysninger om verden (sakordbøker, også kalt leksika).

Dette betyder, at en ordbog i denne artikel opfattes som et leksikografisk opslagsværk, der har til opgave at hjælpe en bruger med at få tilfredsstillet et punktuelt informationsbehov, som er opstået i en given social situation. Informationsbehov kan i denne sammenhæng være relateret til både sproglige og ikke-sproglige tegn, fx et behov for at forstå ordet *armbøjning* og et behov for at blive instrueret i, hvordan man laver en armbøjning.

Selvom jeg ikke vil diskutere brugen af ordene *legemsøvelser*, *gymnastik*, *idræt*, *sport* og *leg* historisk set, bør det fremhæves, at der op gennem 1800-tallet og starten af 1900-tallet har været mange diskussioner om, hvad disse ord dækker over; se bl.a. følgende citater:

- I Norden blev legemsøvelser kaldt idræt. Det er et oldnordisk ord sammensat af id (virksomhed) og drott (kraft og udholdenhed). Idræt blev brugt som betegnelse for enhver tillært færdighed, både åndelig og legemlig. (Idorn 1972:26)

¹ Her forklares, at de bruges i vådt vejr, og at man nu bruger uldne vanter i stedet for handske af vaskeskind.

² Spillet er stadig nyt på dette tidspunkt, så reglerne har ændret sig meget siden værktøjets udgivelse.

- Ved Ordet ”Sport” forstaaes i England navnlig Hestesport, jagt, Fiskeri, Lystseilads etc. hvorimod Lege og Spil som Fodbold, Cricket, Lawn-Tennis etc. kaldes ”games”, medens Løben og Springen etc. benævnes ”athletics”. Naar Ordet ”Sport” er sat udenpaa denne Bog, saa er det imidlertid brugt i Ordets danske Betydning, der efterhaanden er kommen til at indbefatte baade egentlig Sport, Games og Athletics. (Hovgaard 1888:1)
- Sprogligt blev der i Norden skelnet mellem sport og idræt, hvor ordet sport især blev brugt om de aktiviteter, der havde forbindelser tilbage til både adelens og det folkelige forlystelsesliv, hvorimod idræt blev brugt om borgerskabets aktivitet. (Korsgaard 1997:132)
- Den [denne håndbog] falder i to Hovedafdelinger: den egentlig Gymnastik og den anvendte.³ Denne sidste indbefatter de forskellige Former af opdragende Leg, Idræt, o. lign. [bl.a. fodbold, tennis og svømning]. (Gymnastikkommissionen 1899:VI)

I afsnit 2.2, hvor der kort omtales sportsværker, der går forud for *DaSp*, vil der pga. disse vekslende definitioner blive inddraget værker, som i deres titler ikke nødvendigvis bærer ordet *sport*.

2. Historisk baggrund

2.1 Sportens udvikling i Danmark: et historisk udpluk

I nyere tid er *DaSp* bl.a. blevet beskrevet som et komisk værk; fx oplyser JyskeVestkysten læserne om, at ”Dansk Sportsleksikon er den perfekte julegave” pga. dens underholdende beskrivelser af fx *Brusebad* og gymnastikøvelsen *Hakke Kaal* (Johnsen, 23. december 2002). Men for at forstå den opgave, som *DaSp* i samtiden havde til opgave at udføre, dvs. hvilke behov den var konciperet til at tilfredsstille, er det nødvendigt at kigge på den historiske kontekst, både før og under udgivelsen af dette opslagsværk.

³ ”I 1899 var gymnastik det overordnede begreb for både gymnastik og sport. For at markere forskellen blev der skelnet mellem to former for gymnastik: egentlig og anvendt gymnastik” (Korsgaard 1997:189).

Sportslignende fysiske øvelser kan spores langt tilbage i tiden, men sport i den moderne forstand (bl.a. karakteriseret ved en langt mindre grad af voldelighed sammenlignet med fx Antikkens Olympiske Lege, fastlæggelse af regler og større organisering) opstår i England i forbindelse med industrialiseringen i 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet. I Danmark er legemskulturen i slutningen af 1700-tallet primært præget af den tyske militærgymnastik, der introduceres gennem hæren. Omkring 1880'erne bryder to andre former for legemsøvelser igennem: den svenske (lingske) sundhedsgymnastik og den engelske sport, hvor førstnævnte i høj grad forbindes med udvikling af nyttige evner, mens sidstnævnte udføres for adspredelse og morskab. Den svenske gymnastik spiller en særligt stor rolle i den grundtvigianske bondekultur på landet, mens den engelske sport især bryder igennem i den borgerlige industrikultur i byerne (Korsgaard 1997:17-18).

De første idrætsklubber i Danmark dannes i 1860'erne med skydning som deres hovedaktivitet. Bl.a. oprettes i 1861 De Danske Skytte-, Gymnastik- og Idrætsforeninger, der har som hovedopgave at styrke landets forsvarsevne og folkets forsvarsans. De første år dyrker foreningens medlemmer kun riffelskydning og eksercits, men senere kommer også gymnastikken til og bliver efterhånden mere dominerende; først et stykke ind i 1900-tallet tager man sporten til sig. Dansk Idræts-Forbund (DIF) oprettes i 1896 med både et nationalt og internationalt fokus. I forbundets love står skrevet, at ”Dansk Idrætsforbund er en sammenslutning af danske amatør-idrætsorganisationer og har til opgave at virke for fremme af dansk **amatør**-idræt”. Det såkaldte *amatørprincip* indføres i 1896 for at sætte skel mellem arbejde og fritid, og dette princip bliver karakteristisk for den danske idrætskultur i mange år. Amatørreglerne fjernes først helt i 1978, selvom man allerede i starten af 1900-tallet oplevede voldsomme stridigheder i DIF vedrørende disse og derfor lempede dem. Amatørprincippet betød, at i mange år måtte danske idrætsudøvere ikke tjene penge på deres idrætspræstationer, dvs. de måtte ikke være professionelle sportsudøvere. Dette har uundgåeligt haft indflydelse på, hvor hurtigt (eller langsomt) sporten udviklede sig i Danmark sammenlignet med andre europæiske lande.

I slutningen af 1800-tallet var der mange modstandere af sport; i samfundet negligerede man fysisk udfoldelse, da det blev anset for fordummende at dyrke for megen legemlig idræt – kun intellektuel udvikling talte (Hovgaard 1888:6-8). Dette kommer også til udtryk i et læserindlæg fra *Dansk Sportstidende* nr. 2, 5. årgang, fra 1888, hvor læseren indledningsvist skriver:

Der findes en vis Aldersklasse af Mennesker nemlig de, der vare unge for en Menneskealder siden, og hvoraf Mange med en misbilligende Hovedrysten se paa den om sig gribende Udvikling af og Trang til aktiv Deltagelse i de forskjellige Sportsgrene, der rører sig hos den opvoxende Ungdom. Denne Mangel paa Forstaaelse af al god og sund Sports store Betydning baade for Individets og Samfundets lykkelige Udvikling [...] er den største og besværligste Hemske for Sportens sande Trivsel.

I Danmark og mange andre lande begynder en organisering af de engelske sportsdiscipliner i klubber og specialforbund i 1890'erne, men denne slår først for alvor igennem i starten af 1900-tallet, og de organisatoriske rammer for konkurrencesport bliver først for alvor etableret omkring 1930. Op gennem starten og midten af 1900-tallet var der kontinuerlige diskussioner om værdien af fysisk træning og særligt værdien af at dyrke sport:

Det er desværre sådan herhjemme, at der stadig er mange mennesker, der anser idrætten for at være et meningsløst tidsfordriv, der optager de unge alt for meget og lægger alt for stærkt beslag på deres fritid. Der savnes i temmelig stor udstrækning forståelse for idrætten både hos den ældre generation og blandt de mennesker, man almindeligvis betegner som ”højere Kredse”. [...] Heldigvis er der omslag til det bedre at spore herhjemme. Idrætten er for længst selv trængt ind i alle samfundslag og dyrkes intensivt af både rig og fattig, og dens publikum rekrutteres i stadig stigende grad fra alle samfundslag. (Steving 1949:23-24)

Steving (1949:26-27) beskriver, hvordan man i midten af 1900-tallet stadig diskuterer idrættens værdi som sundhedsbringer. Man er ikke i tvivl om, at idrætten udvikler muskulaturen og hærder legemet, men

hvad det ellers bringer vides ikke. Han appellerer derfor til, at bl.a. flere læger involverer sig i idrætten. Derudover kommenterer han bl.a. på relationen mellem idræt og kost samt idræt og hygiejne, fx om vigtigheden af det daglige bad blandt idrætsudøvere – så selvom journalisten fra *JyskeVestkysten* morer sig over lemmatiseringen og forklaringen af opslagsord som *Bad* og *Brusebad* i *DaSp*, så var sådanne opslagsord af væsentlig betydning for datidens borgere. Steving giver altså i sin bog klart udtryk for de mange spørgsmål, der stilles til sportens betydning, effekt og rolle i datidens samfund.

Interessant er det, at under 2. Verdenskrig, til trods for at idrætten fik trange kår, stiger medlemstallet for idrætsudøvere i DIF, og man oplever en øget interesse for idræt i den danske befolkning. Herudover ser man også, at både kommuner og staten investerer i idrætten ved at bygge idrætsanlæg landet over. Interessen for sport er altså ikke faldende i denne periode, men holdes i nogenlunde normal gang; fx blomstrer håndbolden i begyndelsen af 1940'erne (Idorn 1972:113-122).

2.2 Behov for et nyt sportsopslagsværk

Hvis man betragter sporten fra et leksikografisk perspektiv, kan sportsleksikografien ifølge Liponski (2006:119) spores tilbage til det 18. århundrede og publiceringen af det engelske opslagsværk *The Sportsman's Dictionary* (1735). I dette værk beskrives den form for sport, der på dette tidspunkt blev dyrket af adelen, bl.a. jagt, fiskeri og ridning, altså ikke sport i den moderne forstand. I Danmark blev der udgivet forskellige træningsværker i midten og slutningen af 1800-tallet, bl.a. gymnastiklærer Johannes E. Lauritsens *Underholdende og dannende Legemsøvelser for unge Mennesker* og Gymnastikkommissionens *Haandbog i Gymnastik I-II*, der begge beskriver udførelsen af forskellige gymnastiske øvelser (den egentlig gymnastik) og idrætsgrene (den anvendte gymnastik). Hvor Lauritsens bog er rettet mod den danske ungdom i håb om, at unge mennesker vil foretage disse øvelser ikke kun i skolerne, men i deres egen fritid, er Gymnastikkommissionens bog udformet til at skabe en forbedret ordning af gymnastikundervisningen i landets skoler, dvs. den er rettet mod læreren. Som egentlige opslagsværk kan Victor Hansens *Illustreret Idrætsbog* (1890-93) og Adolph C. Meyers *Idrætsbogen* (1908-09)

betragtes som de første, men begge er opbygget systematisk, dvs. de er inddelt i de enkelte sportsgrene, hvorunder bl.a. sportens historie, regler, baner, udstyr og øvelser beskrives, hvilket gør det svært for brugeren nemt og hurtigt at finde frem til de præcise oplysninger, han søger. Ifølge forordene blev Hansens værk udarbejdet til den generelle befolkning, især ungdommen, der burde eller gerne ville dyrke sport, og Meyers værk var rettet mod den unge idrætsmand, som skulle i gang med idræt, den ældre idrætsmand, der havde spørgsmål om udøvelse af moderne idræt, samt til idrætsforeninger. Begge forord kommenterer på samtidens mangel på forståelse af, at legemets opdragelse er lige så vigtig som åndens, og det er derfor deres håb, at deres opslagsværker vil være med til at fremhæve vigtigheden af at udøve idræt, både i skolen og i folks fritid.

Med sportens hurtige udvikling op gennem begyndelsen af 1900-tallet, herunder bl.a. de mange ændringer i spilleregler og nye videnskabelige resultater, var der i 1940'erne behov for et opslagsværk, hvor man nemt kunne finde sådanne oplysninger om sport. Dette bekræftes af 30 undersøgte foramtaler og anmeldelser i en række danske aviser fra efteråret 1942, hvor størstedelen af skribenterne giver udtryk for det savn, der har været, efter et opslagsværk inden for sport, for eksempel:

- *Sorø Amts Dagblad*: "Sporten har vundet ganske overordentlig stor Udbredelse blandt Befolkningen, og den er blevet en sand Folkesag af største Betydning for vort Folks aandelige og legemlige Udvikling. Mærkeligt er det, at der ikke for længst har foreligget en Sportsliteratur – et altomfattende Værk, der kunde svare paa alle Spørgsmaal og løse enhver Tvivl, som maatte opstaa om sportslige Emner blandt danske Sportsfolk [...]."
- *Frederiksborg Amts Avis*: "Vi har længe savnet et dansk Sportsleksikon. Dette Savn bliver nu afhjulpeth, idet Standard-Forlaget om kort Tid begynder Udgivelsen af en saadan Haandbog, som utvivlsomt vil blive modtaget med Glæde af alle, der har Interesse for Sport [...]."

3. Dansk Sportsleksikon

3.1 Beskrivelse af *Dansk Sportsleksikon*

DaSp blev i første omgang udgivet i 36 hæfter a 32 sider hver 14. dag fra 1942 frem til 1944, og disse blev efterfølgende samlet i to bind, der i alt fylder ca. 1.300 sider. Hæfterne kostede hver 2,25 kr., hvilket ifølge Korsør Avis "ikke er dyrere end at enhver Sportsmand burde eje det". Dette er ikke en uvæsentlig detalje, når man ser, at mange af nutidens ordbogsbrugere kun benytter ordbøger, der er gratis tilgængelige online – prisen har altså en afgørende rolle for, hvorvidt et værk bliver anvendt. *DaSp* var som beskrevet ikke den første bog eller det første opslagsværk om sport, men det var det første værk, der blev udgivet med en alfabetisk makrostruktur i modsætning til de forudgående værker, der var systematisk inddelt. Værket blev forfattet og produceret af to hovedredaktører – idrætsleder Axel Lundqvist og magister Vitus Gay – og flere end 100 udvalgte sportseksperter, bl.a. aktive idrætsudøvere og videnskabsmænd. Det betød, at de folk, der skrev artiklerne, havde indgående kendskab til deres brugere og brugernes behov. I forordet til ordbogen står blandt andet følgende (min fremhævning):

- Det gælder om at samle og koncentrere **den i Litteraturen bundfældede Viden, saa den let lader sig opsøge i et systematisk Opslagsværk**, et Sportsleksikon, der ikke blot samler, men sigter og supplerer den forudgaaende litterære Viden [...].
- Dansk Sportsleksikon tilsigter at blive et **alsidigt, sagligt, instruktivt og orienterende Opslagsværk**, der i fortættet Form samler al **teoretisk og praktisk Viden** om danske Idrætsforhold [...] i et leksikalsk System svarende til Idrættens praktiske Behov.
- Indholdet redigeres og skrives efter strengt faglige og videnskabelige Principper, som skulde gøre Leksikonet til en virkelig **praktisk Vejledning i alle Idrætsspørgsmål**, samtidig med at Svarene sammentrænges i en **let tilgængelig Form**.

I forordet nævnes også, at "danske Idrætsmænd og deres Publikum" har manglet de oplysninger, som denne ordbog har samlet og præsenterer. Men hvis man kigger nærmere på ordbogsartiklerne, gives der ikke blot oplysninger til udøvere og deres publikum, men også til trænere, instruktører, dommere og idrætsforeninger, hvilket betyder, at ordbogen forsøger at imødekomme mange forskellige brugeres forskellige slags informationsbehov:

- Udøveren **Almindeligt Fodskifte** (Brydn.): "udføres saaledes: Man fører sin venstre Fod frem mod Modstanderens højre Fod, sænker sit venstre Knæ, vender paa venstre Taaballe ved at føre [...]."
- Træneren **»Koldt Ben«** (Fodb.): "[...] har en spiller f.Eks. »koldt« venstre Ben, giver man ham under Spillet en Gymnastiksko paa højre Ben, saa han ikke kan sparke til Bolden med det; derved tvinges han til kun at bruge det »kolde« Ben."
- Dommeren **Dommersignal** (Cricket): "Da Dommerne befinder sig i ret betydelig Afstand fra Regnskabsførerne, er det nødvendigt, at der anvendes Signaler til disse. Kendelserne markeres saaledes: »Grænseslag« ved at svinge en Haand fra Side til Side, »Byes« ved at [...]."
- Instruktøren **Kommando** (Gymn.): "Kommandoen bestaa af en Underretning og et Udførelsesord adskilt ved en Pause. Underretningen maa give Eleverne klar og fuldstændig besked om Maaden, hvorpaa den skal udføres. Udførelsesordet [...] skal helst være et Enstavelsesord og udtales [...]."
- Publikum **Afgørende Sæt** (tennis): "sidste Sæt, der i en Kamp kan blive Tale om at spille, og hvis Vinder ogsaa er Vinder af Kampen; vil i Dametennis altid være 3. Sæt, medens det indenfor Herrerne kan være enten 3. eller 5. Sæt, eftersom der spilles —bedst af tre eller fem Sæt."

- Foreningen **Linie** (Ishockey): ”Ved Opliniering af Ishockey-banen maa man iagttage at den anvendte Farve er meget tyk. Tyk Farve absorberer Lyset og smelter derfor gennem Isen, naar Solen skinner. Som Farve anvendes en Blanding af Ultramarin og Kridt i Forholdet 8:1. [...]”

3.2 Ordbogens funktioner

Ud fra et funktionsteoretisk perspektiv (se fx Fuertes-Olivera & Tarp 2014; Bergenholtz & Agerbo 2018) kan man sige følgende om *DaSps* funktioner baseret på forordets beskrivelse samt ordbogens indhold af data (selvom det at gå ud fra data skal tages med forbehold, da de samme data i nogle tilfælde kan anvendes til at tilfredsstille forskellige slags behov):

- Primært til **ikke-kommunikativ handling** og **videnstilegnelse**
 - Handlingsorienterede instrukser til forskellige brugere, bl.a. træner, dommer og udøver
 - Viden om samfundsaktuelle, sportsrelaterede emner såsom hygiejne, sundhed og kost
- Til dels også til **forståelse** (~ **reception**)
 - Forstå sproglige tegn og ikke-sproglige tegn såsom diagrammer, tabeller og flagsignaler
- I en lille grad til **kommunikativ handling**
 - Verbale ytringer + fagter, håndtegn o.l.
 - Tekstproduktion
 - Oversættelse/fordanskning
 - Mange engelske termer, især i tennis og cricket
 - Mange franske termer i fægtning

I *DaSps* forord gøres det klart, at den skal anvendes som et instruktivt og orienterende værk, hvilket fra et funktionsteoretisk perspektiv kan oversættes til, at den primært skal anvendes til at tilfredsstille operative (ikke-kommunikative) og kognitive behov. Et nærmere kig på indholdet af ordbogen peger også i denne retning. Ordbogen

indeholder først og fremmest instrukser og råd, der skal hjælpe læseren med at udføre forskellige former for ikke-kommunikative handlinger, samt forklaringer, der ofte har til opgave at give andre former for (baggrunds)oplysninger end en betydning af opslagsordet, fx oplysninger om et ords oprindelse eller videnskabelige fund. Der indgår også betydningsforklaringer (definitioner) i ordbogen, men disse er ikke obligatoriske og forekommer i lidt mindre grad end angivelser, der hjælper med at tilfredsstille kognitive og operative behov. Betydningsforklaringerne er ikke kun tilknyttet sproglige tegn, men inkorporeres også til hjælp ved forståelse af ikke-sproglige tegn såsom flag og tabeller. Ud over ikke-kommunikative handlinger yder værket også en lille grad af hjælp til at udføre kommunikative handlinger, dvs. den indeholder informationer om, hvordan man skal udtrykke sig bl.a. i tekster og ved brug af kropssignaler. Der inkorporeres kun få beskrivelser af stavevarianter, kollokationer og orddannelser, og sådanne beskrivelser forekommer inde i forklaringerne, dvs. de er ikke sat ind i deres eget felt som er tilfældet i de fleste moderne opslagsværker. At antallet af sådanne oplysninger er lille, peger på, at man ikke har fokuseret på tekstproduktionsbehov i udarbejdelse af dette værktøj. Man kunne forestille sig, at sportsjournalister i denne tidsperiode havde brug for hjælp til skrivning af tekster med de mange udenlandske termer og nye sportsbegreber, der blev anvendt inden for sporten, men disse brugeres behov har man fra redaktionens side ikke forsøgt at imødekomme. Oversættelser forekommer i højere grad end de to førnævnte datatyper, hvilket hænger sammen med, at der anvendes mange udenlandske termer inden for sporten. Det nævnes ikke i forordet, at ordbogen skal kunne bruges til oversættelse, men ud fra de inkorporerede data kunne det argumenteres, at ordbogen kan tilskrives en sådan sekundær eller tertiær funktion.

3.3 Indhold og eksempler

Ordbogsartiklerne i *DaSp* indeholder følgende elementer (se Figur 1), hvoraf kun lemmaet eller behovsudtrykket er obligatorisk – resten forekommer tilfældigt afhængig af det enkelte opslagsord, dvs. der er ikke nogen klar systematisk opbygning af artiklerne, og brugeren kan derfor ikke være sikker på, at de oplysninger, han søger, er at

finde i opslagsværket. I de næste afsnit gives eksempler på nogle af disse datatyper, især nogle af dem, der leksikografisk set er særligt interessante.

Lemma / Behovsudtryk
+/- Oversættelse af udenlandsk lemma (forklaring eller ækvivalent)
+/- Synonymer
+/- Stavevarianter
+/- Kommentarer om kollokationer og orddannelser
+/- Betydningsforklaringer
+/- Uddybende forklaringer (i større eller mindre grad), herunder:
Etymologi
Hvorfor-forklaringer
Sportsgrenens historie, dens baner, udstyr o.l.
Meninger og erfaringer
Fakta om personer, spillede kampe, rekorder o.l.
+/- Handlingsforklaringer: regler, udførelse, råd eller anbefalinger
+/- Illustrationer, diagrammer, tabeller, skemaer og fotos, bl.a. af:
Personer
Baner og udstyr
Øvelser og bevægelsesbaner
Historiske elementer såsom statuer og billeder fra vaser

Figur 1. Oversigt over indholdet af ordbogsartiklerne i Dansk Sportsleksikon

3.3.1 Lemma og behovsudtryk

I Agerbo (accepteret) anskuer jeg lemmaet både fra et digitalt og funktionsteoretisk perspektiv. Typisk vil et lemma udgøres af et ord (eller en ordkonstruktion såsom et idiom), men i mange ældre ordbøger, fx ordbøger fra oplysningstiden, ser man, at et lemma i nogle tilfælde direkte udtrykker et behov. Sådanne eksempler findes bl.a. i den tidligere nævnte *The Sportsman's Dictionary* fra 1735, der indeholder behovsudtryk såsom *Pissing of blood*, *To bar a vein* og *Bring in a horse*. Dette er en lemmatilgang, man er gået væk fra i moderne leksikografi, og derfor er det interessant at se, at nogle af lemmaerne i *DaSp* også er direkte behovsudtryk. Særligt er der tale om udtryk for operative (handlingsorienterede/ikke-kommunikative) og kognitive behov, for eksempel:

- *Bedømmelse af Spring* → Hvordan man bedømmer spring (operativt)
- *Beskæring af Hov* → Hvordan man beskærer hove (operativt)
- *Forære Points væk* → Hvordan det vil blive opfattet, hvis man forærer points væk (kognitivt)
- *Opmaaling af Løbebaner* → Hvordan man opmåler løbebaner (operativt)
- *Rensning af Skydevåben* → Hvordan man renser skydevåben (operativt)

Et interessant eksempel fra *DaSp* i denne sammenhæng er opslagsordet *Linie*. Her angives først en kort overordnet betydningsangivelse for dette ord, men i forbindelse med sporten ishockey gives en delvis instruktion til, hvordan man skal optegne en linje på en ishockeybane. Her er altså ikke fokus på ordet *Linie*, men handlingen (*op*)tegne en linie. Dette havde været klarere for brugeren, hvis der havde været angivet et operativt behovsudtryk i stedet for et traditionelt lemma. Ordbogen er altså ikke konsekvent i dens inkorporering af bl.a. behovsudtryk og instrukser, da der i rigtig mange tilfælde forekommer instrukser ved lemmaer, ikke kun ved operative behovsudtryk. Man er selvfølgelig nødt til at tage i betragtning, at der her er tale om en papiordbog med en alfabetisk makrostruktur, og at det derfor kunne være vanskeligt for leksikograferne at beslutte, nøjagtigt hvilken frase der skulle repræsentere et operativt eller kognitivt behov, og at det muligvis er derfor, at man primært anvendte traditionelle lemmaer. Dette problem kan man bedre imødekomme i digitalt fødte ordbøger, hvor man ikke arbejder med alfabetiske makrostrukturer, da databasekortene er struktureret på en helt anden måde, og hvor brugerne anvender et søgefelt til at finde frem til de oplysninger, de har brug for. Her kan man give brugeren mulighed for at søge med fraser, og man kan nemmere inkorporere behovsudtryk i artiklerne (dette benytter man sig fx allerede af på hjemmesiden *wikiHow*).

Ovenstående eksempler viser, at en brugers informationsbehov ikke altid er orienteret mod sproglige behov, og derfor burde leksikografiske opslagsværker også imødekomme ikke-sproglige behov. Dette ser man, at mange ældre ordbøger gør (jf. Agerbo 2017), hvorimod nyere leksikografiske værker primært fokuserer på at tilfredsstille behov vedrørende forståelse af ord eller skrivning af tekster. I modsætning

til engelsk sportsleksikografi er den danske sportsleksikografi fattig på værker, men man kan ane en lignende tendens til i moderne tid at fokusere på sproglige behov. Af danske sportsværker udkommet få årtier efter *DaSp* findes Gunnar Hansens *Sporten – Gyldendals Opslagsbog* (1968-69) og Poul Munks *Lademanns Sportsleksikon* (1976). Begge værker er systematisk inddelt i sportsgrene og beskriver reglerne samt udstyr og baneforhold, men særligt interessant er det, at førstnævnte værk bl.a. også inkluderer instrukser. Værkerne imødekommer særligt kognitive behov og i en mindre grad operative behov. Inden for de seneste årtier er sportsleksikografien blevet mere præget af slangordbøger, der primært skal bruges til at forstå sportsslang, fx John Olsen & Bjørn Schiønnings *Fodboldslang* (1988) og Torben Christiansens *Badebilletter, æg og langgabere. Slang om sport og spil* (2015), og af primitive online ordlister, hvor der hverken er systematik i lemmaselektionen eller forklaringerne, fx DBU's fodboldordbog og Bakken Bears' basketballordbog. Disse eksempler peger på, at man i moderne sportsleksikografi har valgt at fokusere primært på tilfredsstillelse af sproglige informationsbehov.

3.3.2 Oversættelse af udenlandske lemmaer

Der var i 1940'erne hos visse mennesker i den danske befolkning bekymring for, at det danske sprog skulle blive invaderet af udenlandske termer, jf. følgende kommentar fra en foramtale af *DaSp* i *Sorø Amts Dagblad* fra 1942: "Og det [*DaSp*] skulde være en Borgen for, at mange væmmelige Gloser og Fordrejninger af det danske Sprog bliver udryddet ikke mindst i Sportspressen." Denne bekymring blev allerede fremsat i sportens spæde år i Danmark. For eksempel skrev den danske præst og sprogrenser Hans Dahl tilbage i april 1893 et indlæg i *Dagbladet*, som han kaldte *En Røst fra Modersmaalet til de danske Idrætsvenner*, hvori han appellerede til idrætsfolk om at anvende det danske ord *idræt* i stedet for *sport* og erstatte mange andre engelske sportsbegreber med danske. Dette er måske årsagen til, at der i *DaSp* angives en del oversættelser af udenlandske termer. Men selvom det i nogle tilfælde forklares, hvilket ord man kan eller bør anvende, så virker det ikke som om, at ordbogen har til opgave at uddrive de udenlandske ord. Her er primært tale om oversættelser, der hjælper brugerne med at forstå, hvad man ville sige (ikke burde sige)

på dansk, fx: "Retired (Tennis) (eng. trukket tilbage)" og "Antecipere (Tennis), (lat.: forudgribe)". I enkelte tilfælde forklares, hvad man siger hhv. i internationale og danske konkurrencer, fx ved **Allez!**: "Paa Dansk bruges »Gaa paa« eller »Begynd« [...]."

3.3.3 Uddybende forklaringer

Udtrykket *uddybende forklaring* er ret vagt, men dækker her over forklaringer, som ikke blot angiver en betydning af et ord, men går ind på andre aspekter af ordet (eller behovsudtrykket) og derved er hjælpsomme i forbindelse med kognitive informationsbehov. Selvom den kognitive funktion er en af de grundlæggende funktioner i funktionsteorien, er den stadig relativt uudforsket. Nedenstående eksempler er udpluk af de forskellige typer data fra *DaSp*, der kan opfattes som værende relevante i forbindelse med tilfredsstillelse af kognitive behov. Som man kan se, er der stor diversitet i denne type af behov.

3.3.3.1 Seneste forskning

Moderne leksikografiske opslagsværker nævner sjældent forskningsmæssige usikkerheder i deres forklaringer, men i *DaSp* er der flere eksempler, hvor skribenten giver udtryk for dette. Her er altså fokus på både at præsentere og diskutere de seneste forskningsresultater inden for sportens verden.

- **Hjertemassage** (Livr.): "Anbefales af nogle som Støtte for det kunstige Aandedræt under et Oplivningsforsøg. Fraraades af andre som en for kraftig Behandling, fordi [...]. Der er derfor ikke taget endelig Stilling til dette Spørgsmaal."
- **Albuminuri** (Med.): "Det vakte derfor betydelig Opsigt, da man fandt Albuminuri efter Anstrengelser hos sunde Soldater og efter Idrætsøvelser; det har nu vist sig, at denne Albuminuri ingen Rolle spiller for Sundheden og er ganske kortvarig, den beror muligvis paa [...]."
- **Menstruation** (Med.): "I Almindelighed bør Kvinderne sikkert ikke drive Idræt under M. Der foreligger dog Meddelelser om, at nogle har Erfaring for, at visse Idrætsøvelser forbedres under M. Nærmere Erfaringer bør dog sikkert afventes."

3.3.3.2 Lemmatisering: sprede viden om sport og relaterede områder

Som nævnt i afsnit 2.1 stilles der i 1940'erne mange spørgsmål om sporten og dens effekter. Disse emner har derfor været vigtige at behandle og præsentere i dette opslagsværk, hvorfor man ser, at nedenstående ord er blevet lemmatiseret, og hvorfor der gives uddybende forklaringer til disse ord.

- **Amatør, Professional:** Disse er to vigtige begreber inden for sporten – amatørprincippet bliver ofte diskuteret – og er derfor taget med; nok også fordi ordbogen er lavet i samarbejde med DIF.
- **Byld, Brydning, Bad, Brusebad, Idrætshygiejne**, m.fl.: I disse artikler kommenteres der på vigtigheden af hygiejne, hvilket også omtales en del i forskellige sportsbøger, jf. Steving (1949).
- **Nervøsitet:** I 1940'erne diskuteres det stadig, hvorvidt fysisk udvikling er lige så vigtig som åndelig udvikling. I denne artikel kommenteres på vigtigheden af fysisk arbejde for at undgå træthed og dårlig koncentration: ”Der skal Fysik til aandeligt Arbejde.”

3.3.3.3 Meninger eller erfaringer

I moderne leksikografi er der en klar holdning om, at en leksikograf skal være objektiv i sin præsentation af data. Dette princip anvendes dog ikke i *DaSp*, hvor eksperterne, der har skrevet artiklerne, ofte udtrykker deres meninger om og videregiver deres erfaringer med det omtalte emne.

- **Aflevering** (Fodb.): ”Medspilleren har Pligt til at søge at faa det mest mulige ud af en daarlig Aflevering, i Stedet for, som man ofte ser, at ryste opgivende paa Hovedet.”
- **Double hit** (Tennis): ”Da det som Regel er vanskeligt at konstatere for andre end den, der udfører det, er det korrekt, om Vedkommende selv gør Dommeren opmærksom paa Forholdet.”
- **Hopskud** (Haandb.): ”Denne Skudform kan være udmærket, men mange er tilbøjelige til at overdrive, saa de ikke kan skyde uden at hoppe.”

3.3.3.4 Hvorfor-forklaringer

I flere artikler angives begrundelser (*hvorfor*-forklaringer), bl.a. begrundelser for, hvorfor noget forekommer, eller hvorfor man skal udføre en handling på den måde, som teksten forklarer. Begrundelser er i særligt høj grad inkorporeret i instruktionstekster, men er ikke direkte med til at hjælpe med at forklare, *hvordan* man skal udføre en handling; derimod virker det som om, at denne type data er med for at tilfredsstille en brugers vidensbehov. Der er altså i visse sammenhænge en tæt relation mellem operative og kognitive behov. Nedenstående artikeludpluk er eksempler på *hvorfor*-forklaringer.

- **Armbøjning:** ”Øvelsen danner derved en gavnlig Modvægt mod mange af Dagliglivets Stillinger og Bevægelser” (dvs. hvorfor man skal lave øvelsen)
- **Aaben Handske:** ”Naar Bokserne forfalder til at støde med aaben Handske, skyldes det først og fremmest daarlig Instruktion, dernæst Efterligning af daarlige Eksempler blandt Klubkammerater eller Kampbokserne, og endelig at Bokserne mener at opnaa *længere Rækkevidde*, naar de undlader at knytte Haanden” (dvs. hvorfor man foretager denne handling)

3.3.4 Handlingsforklaringer

Man kan overordnet set skelne mellem to typer af behov for at handle: kommunikativt og ikke-kommunikativt. Ved kommunikativ handlen kan det være i forhold til at skrive eller oversætte en tekst, men det kan også være, for eksempel, at en dommer vil vide, hvordan han skal signalere noget til spillerne eller regnskabsførerne i en kamp. Nedenfor ses eksempler på, hvordan brugerne (typisk dommere) kan få hjælp til at tilfredsstille sådanne kommunikative behov; disse former for behov kan brugere normalt ikke finde oplysninger om i moderne leksikografiske opslagsværk, dvs. de kan normalt ikke få denne slags behov tilfredsstillet. Ved ikke-kommunikativ handlen er der i stedet tale om handlinger, der ikke involverer kommunikation mellem to eller flere parter. Her kan det dreje sig om, at en sportsudøver har brug for at vide, hvordan han skal udføre en bestemt øvelse, eller at en person vil vide, hvordan han skal foretage bestemte udregninger. Typisk søger brugeren oplysninger i form af råd eller instruktioner.

Som det kan ses af eksemplerne nedenfor, er der mange måder at handle på og derfor mange forskellige typer informationsbehov, der hører ind under kategorien ikke-kommunikativ handlen. Det er interessant at se, at der i alle af nedenstående eksempler er tale om traditionelle lemmaer frem for behovsudtryk, jf. afsnit 3.3.1. I et digitalt værktøj kunne man lave en skelnen fx mellem *flagtilladelse* (lemma) og *hvordan søge om flagtilladelse* (behovsudtryk) eller *almindeligt fodskifte* (lemma) og *hvordan foretage et almindeligt fodskifte* (behovsudtryk), hvor lemmaerne ville blive beskrevet med en betydningsforklaring, hvorimod operative behovsudtryk ville blive forklaret med instruktioner.

- **Kommunikativt**

- **Dommersignal** (Cricket): ”Da Dommerne befinder sig i ret betydelig Afstand fra Regnskabsførerne, er det nødvendigt, at der anvendes Signaler til disse. Kendelserne markeres saaledes: »Grænseslag« ved at svinge en Haand fra Side til Side, »Byes« ved at løfte en aaben Haand over Hovedet [...]”
- **Kommando** (Gymn.): Her forklares, hvad en kommando indeholder, og hvad der skal gøres (hvad der skal ytres) for at udføre en kommando, når man træner en flok gymnaster.

- **Ikke-kommunikativt**

- **Almindeligt Fodskifte** (Brydn.): Her forklares, hvordan denne bevægelse skal foretages: ”udføres saaledes: Man fører sin venstre Fod frem mod Modstanderens højre [...]”
- **Flagtilladelse** (Sejl.): Her forklares, hvad brugeren skal gøre for at søge om at få flagtilladelse: ”Ansøgningen [til statsministeriet] skal stemples til takst 1 kr. og være ledsaget af Lystfartøjs-Certifikat.”
- **Marathonløb** (Ath.): Her gives en beskrivelse af et løbe-program, dvs. en forklaring på, hvordan man træner op til at løbe et maraton.

3.4 Et samlet informationsværktøj

I Tarp og Bothmas analyse af Postlethwayts ordbog (2013) (jf. indledningen til nærværende artikel) skriver de, at der er tale om et

komplekst opslagsværk, hvori man har samlet meget forskelligartet materiale. Det samme kan siges om de teksttyper, billeder, illustrationer, tabeller osv., der indgår i *DaSp* – selvom det må tilføjes, at Postlethwayts ordbog har endnu flere forskellige typer af tekster end *DaSp*. De typer af materiale, der indgår i leksikonet, vil i dag typisk blive søgt efter i mange forskellige slags informationskilder, blandt andre:

- historiske billeder fra arkiver, biblioteker o.l.
- råd og instruktioner i brugervejledninger, manualer og på YouTube
- historisk baggrundsmateriale i bøger, tidsskrifter og tekstbøger
- uddrag af sportsregler fra hjemmesider, bøger o.l.
- polemisk materiale og personlige meninger i bøger, aviser, på blogs o.l.
- ækvivalenter i oversættelsesordbøger

DaSp er således ligesom Postlethwayts ordbog et udtryk for en holistisk tilgang til leksikografi, hvor en række eksperter har vurderet, hvilke forskellige informationsbehov brugerne faktisk oplever i sportssammenhænge, uanset om disse behov er lingvistiske eller ej. Man har med disse to værker ikke lavet en skelnen mellem ”book of words” og ”book of things”, men har i stedet fokuseret på at imødekomme brugernes mangeartede informationsbehov. Det overordnede mål har for *DaSp* været at øge brugernes kendskab til sport og sportens effekter og derudover at hjælpe dem med at dyrke sport.

3.5 Kritikpunkter ved *Dansk Sportsleksikon*

Som tidligere nævnt bliver der i denne ordbog både givet oplysninger til dommere, instruktører, trænere, udøvere og idrætsforeninger, hvilket til dels er imponerende, men også problematisk, da brugerne ikke kan vide, hvilke artikler der vil være relevante for dem, eller hvilke dele af artiklerne er relevante for dem. For eksempel er der i nogle artikler dele af instruktionerne, som er relevante for udøvere, og dele, der kun er relevante for trænere. Der burde i sådanne tilfælde være en klarere inddeling af forklaringerne i forhold til brugerne. For eksempel er der ved lemmaet *Armgang* forklaringer på forskellige variationer af

øvelsen, fra let til svær, men det er ikke relevant for begyndere at få gennemgået de svære varianter, og det er ikke relevant for øvede at få gennemgået de lette varianter. Brugen af mange eksperter ved udarbejdelse af *DaSp* har også resulteret i varierende formuleringer. Nogle af eksperterne har formuleret sig meget kort og andre har nogle mere prosaiske forklaringer; nogle bruger teknisk sprog, hvorimod andre retter sig mere mod lægmænd i deres formuleringer.

Det samme problem er gældende for de forskellige typer af forklaringer i relation til situationen: nogle gange er der forklaringer, der er brugbare ved enten kommunikative eller ikke-kommunikative handlinger, nogle gange ved kognition og nogle gange ved forståelse; i andre tilfælde gives der forklaringer, som dækker flere af disse situationer. Man burde i stedet have lavet en klarere inddeling af forklaringer i forhold til situationen. I og med at man forsøger at imødekomme flere slags brugeres forskellige behov i flere forskellige slags situationer, risikerer man at udsætte brugerne for informationsoverflod (eller informationsmangel): en bruger kan ikke altid være sikker på, at de oplysninger, der gives, er relevante for hans videns- og evneniveau eller den situation, han befinder sig i. I et papirbaseret opslagsværk kan det selvfølgelig være svært at lave inddelinger i forskellige forklaringer baseret på bruger og situation, da der er begrænset plads, men i en digital ordbog er der langt flere muligheder for at omfavne sådanne funktionsbaserede forklaringer.

Som nævnt er det i digitale ordbøger også i langt højere grad muligt at implementere en anden tilgang til lemmaet – at inkorporere behovsudtryk. I *DaSp* har man delvist gjort dette, men den alfabetiske makrostrukturens begrænsninger har været en hæmsko. Med nutidens nye computer- og informationsteknologier kan man begynde at implementere sådanne principper langt mere systematisk.

4. Konklusion

Måske man i dagens Danmark ikke har de samme behov for instruktioner i forbindelse med sport, som det sås i 1940'ernes Danmark, men mange danskere søger stadig viden om emner, der relaterer sig til sport, fx hvilken effekt rødbedesaft har på ens kondi, og om det har nogen positiv effekt at træne baglænsløb. Igennem de sidste mange

år har fitnessstræning fyldt meget i den danske legemskultur, men der findes næsten ingen officielle opslagsværker på dansk inden for dette område på trods af, at folk konstant søger informationer relateret til dette område, fx informationer om, hvordan man udfører bestemte øvelser, hvordan man anvender forskellige træningsmaskiner, hvordan man skal spise for at få det optimale ud af sin træning, eller hvad nye (eller for lægmanden ukendte) fitnessbegreber dækker over. Danske fitnessudøvere mangler her et opslagsværk, der imødekommer deres mangeartede informationsbehov; et opslagsværk, der er let tilgængeligt, og som kort og præcist giver svar på de spørgsmål, disse folk har. Til et sådant moderne leksikografisk værk kan man finde inspiration i nogle af de principper, som *DaSp* bygger på, og adaptere disse til digital og online brug.

Litteratur

- Agerbo, Heidi (2016) The Incorporation of Specialised Data in Lexicographical Meaning Explanations: A Discussion Based on Sports and Fitness Terms. *Lexikos* 25:1-35.
- Agerbo, Heidi (2017) Monofunctional and Polyfunctional Information Tools with an Operative Function. *Lexicographica* 33:361-90.
- Agerbo, Heidi (accepteret) A Re-Examination of the Lemma through Digital and Functional Lenses. *Hermes*.
- Anonym (1735) *The Sportsman's Dictionary, or, the Country Gentleman's Companion in all Rural Recreations I-II*. London: Hitch and Davis.
- Bergenholtz, Henning, Ilse Cantell, Ruth V. Fjeld, Dag Gundersen, Sigurd Jónsson & Bo Svensén (1997) *Nordisk Leksikografisk Ordbok*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Bergenholtz, Henning & Heidi Agerbo (2018) A typology of lexicographical tools based on information needs and user types. *Lexicography* 5:97-121.
- Dansk Sportstidende (Tidsskrift for Sport)*, 5. årgang (1888).
- DaSp* = Budtz-Jørgensen, Jørgen & Axel Lundquist Andersen (1944-1945) *Dansk Sportsleksikon I-II* (Bind I: 1944, Bind 2: 1945). København: Standard Forlaget.
- Fuertes-Olivera, Pedro A. & Sven Tarp (2014) *Theory and practice of specialised online dictionaries: lexicography versus terminography*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

- Gymnastikkommissionen af 30. November 1899 (1899) *Haandbog i Gymnastik*. København: Gymnastikkommissionen.
- Hovgaard, W. (1888) *Sport*. København: Emil Bergmanns Forlag.
- Idorn, John (1972) *Idrætten: et spejl af samfundet?* København: Alinea.
- Johnsen, Thomas (23. december 2002) Dansk Sportsleksikon er den perfekte julegave. *JydskeVestkysten*:10.
- Korsgaard, Ove (1997) *Kampen om kroppen: Dansk idræts historie gennem 200 år*. 3. udgave. København: Gyldendal.
- Liponski, Wojciech (2006) Tony Collins, John Martin & Wray Vamplew, eds., John Burnett & Emma Lile, assoc. eds., *Encyclopedia of Traditional British Rural Sports*, Routledge, London & New York 2005 [boganmeldelse]. *Studies in Physical Culture and Tourism* 13 (2):119-122.
- Steving, Arne (1949) *Idrætsbogen*. Slagelse: Asa.
- Tarp, Sven & Theo Bothma (2013) An Alternative Approach to Enlightenment Age Lexicography: The Universal Dictionary of Trade and Commerce. *Lexicographica* 29:222-284.

Yes, det er coolt. Moderne importord i danske aviser

Margrethe Heidemann Andersen
Dansk Sprognævn

Forskningsprojektet *Yes, det er coolt. Om påvirkning af dansk fra andre sprog* tog sin begyndelse i sommeren 2016, hvor Dansk Sprognævn med seniorforsker Pia Jarvad som ansøger fik bevilget økonomisk støtte til en undersøgelse af den påvirkning af ordforrådet som dansk udsættes for i kontakten med den omgivende verdens forskellige sprog, først og fremmest engelsk. Forskningsprojektet er tilrettelagt således at resultaterne på flere punkter kan sammenlignes med det nu afsluttede nordiske forskningsprojekt *Moderne importord i sprogene i Norden* (kaldet MIN-projektet). For nemheds skyld omtales det nuværende projekt derfor som *Moderne importord i Danmark* (MID-projektet). I artiklen her vil jeg kort opridses MIN-projektet, og derefter vil jeg bringe resultaterne af en sammenlignende undersøgelse af frekvensen af importord i danske aviser i MIN-projektet og i MID-projektet. Avistekster udgør således det empiriske grundlag for såvel MIN-projektet som MID-projektet, men MID-projektet indeholder derudover også undersøgelser af mængden af moderne importord blandt kerneord (se Schack 2019) og i ordbøger (se Heidemann Andersen 2019a og Nørby Jensen 2019).

Moderne importord i Norden

Et af formålene med MIN-projektet var at undersøge arten og mængden af ”moderne importord” i skriftsproget i syv nordiske sprogsamfund (dvs. Danmark, Norge, Sverige, Finland, Finlandssverige, Island og Færøerne). Termen *moderne importord* er central for projektet. Den stammer oprindeligt fra Hansen & Lund (1994:31) og betegner